

Кога тироидната жлезда работи на рати

д-р Татјана Јосифовска
"Тиреомедика" - Скопје

Особено опасно е што симптомите полека се јавуваат, пациентот се навикнува на нив и често болеста се открива случајно, кога веќе е во поодмината фаза

Нејасно зголемување на тежината, поспаност, безволност, чести опстипации, бледа и сува кожа, отоци по телото - ова се некои од симптомите на хипотиреозата, односно намалена работа на тироидната жлезда. Од ова нарушување боледува околу 3 отсто од популацијата. Болеста е почеста кај жените (4-7 пати) и најчесто се јавува меѓу 40 и 60-годишна возраст.

Кај речиси сите хипотиреози не постојат превентивни мерки и нејзиното појавување речиси е невозможно да се спречи. Важно е што порано да се препознае и да се спречи појавата на компликации.

- Хипотиреоза е состојба на нарушување на метаболизмот поради недоволно дејство на тироидните хормони врз ткивата, што се случува при недоволно создавање тироидни хормони или недејствување на тироидните хормони врз периферните ткива (периферна резистенција на тироидните хормони), вели д-р Татјана Јосифовска, специјалист по нуклеарна медицина во ПЗУ специјалистичка ординација по нуклеарна медицина "Тиреомедика" во Скопје.

ПРИЧИНАТА МОЖЕ ДА БИДЕ НЕПОЗНАТА

Хипотиреозата најчесто настанува спонтано, поради намалена концентрација на тироидни хормони во циркулацијата.

- Причината за ова може да е атрофија на тироидната жлезда од непозната причина или поради хронично воспаление на жлездата од аутоимуна природа т.н. Хашиматов тироидит, кога самиот организам создава антитела против различни составни делови на тироидната жлезда што доведува до трајно намалување на функцијата на тироидната жлезда. Хипотиреозата може да биде последица и на хируршко, медикаментозно или радијационо дејство врз тироидното ткиво, вели д-р Јосифовска.

НАЈЧЕСТО СЛУЧАЈНО СЕ ОТКРИВА

Спонтаната хипотиреоза е подмолна болест и често се открива во поодмината фаза или сосем случајно.

- Болеста не дава специфични тегоби и пациентите и, за жал, и лекарите не помислуваат дека причина за тегобите кај пациентот е болест на тироидната жлезда, вели д-р Јосифовска.

Симптомите и знаците на болеста се последица на забавениот метаболизам:

- пациентот добива тежина при непроменет апетит
- чувствува замор, истоштеност
- забавена е срцевата работа
- поспан е или не може да спие
- не поднесува студено време
- нерасположен е и депресивен
- намалена е концентрацијата и меморијата
- има опстипација
- нередовни и обилни менструални крвавења
- се јавуваат проблеми со забременување
- сува кожа
- опаѓање на косата која е сува, крпа и некавалитетна
- меки и кршливи нокти

- задебелен глас
- се зголемува нивото на холестерол и шеќер во крвта, се јавува и анемија.

- Особено опасно е што симптомите полека се јавуваат, пациентот се навикнува на нив и често болеста се открива во поодмината фаза. Не е редок случај кога пациентите немаат изразени тегоби и болеста кај нив случајно се открива. Многу од

нив остануваат препознани до напреден степен на болеста. Важно е да се напомене дека голем дел од болните немаат некои изразени симптоми и кај нив хипотиреозата случајно се открива, вели д-р Јосифовска.

ЕХО И ХОРМОНАЛНИ ИСПИТУВАЊА

Болеста се дијагностицира со клинички преглед на пациентот, одредување на тироидни хормони во серумот (ФТ-4, ФТ-3) и ТСХ (хормон на хипофизата), како и ултрасонографско испитување на жлездата.

- При хипотиреоза зголемено е нивото на ТСХ во серумот, а тироидните хормони се со намалени вредности (ако болеста е откриена во рана фаза можно е тие да се во нормални граници). При сомнение на хроничен аутоимун Хашиматов тироидит од интерес е одредување и на анти тироидни антитела во серумот кои покажуваат високи вредности. Ехо-прегледот на тироидната жлезда покажува промени во големината (честопати зголемена) и структурата на жлездата (изменета ехогеност, хипоехогена, нехомогена), вели д-р Јосифовска и додава дека директен показател за

забавениот метаболизам при хипотиреозата е и високото ниво на холестерол во крвта.

БРЗ ЕФЕКТ НА ЛЕКОВИТЕ

Без оглед на причината за хипотиреоза - лекувањето е со супституциска терапија со синтетски тироиден хормон во вид на таблети и најчесто е доживотно.

- Лекот се дава постепено, почнувајќи со помали дози, со постепено негово зголемување. По воведување на лекот или по промена на дозата, треба да помине одредено време за да се создаде рамнотежа меѓу хипофизата и новите нивоа на тироксин во крвта. Оптималната доза на лекот се проценува во зависност од нивото на хормони на контролниот преглед по 6-8 недели. Хипотиреозата е болест благодарна за лекување бидејќи ефектот на терапијата пациентот ќе го почувствува за кратко време, зависно од аплицираната доза, вели д-р Јосифовска.

Прогнозата на болеста е одлична ако пропишаната доза се зема редовно.

- Не се очекуваат никакви компликации, освен ако терапијата не се зема редовно, кога може да се влоши состојбата на хипотиреоза, што води до најтежок облик - микседемска кома со смртност до 80 отсто. Во случај на предозирање со лекот се јавува јатрогена хипертиреоза проследена со потење, нервоза, срцебиене, слабеење. Затоа е важно пациентите редовно да ја земаат пропишаната доза и редовно да се контролираат (2 пати годишно), вели д-р Јосифовска.

Елена Тодоровска-Ефтимова

Во наредниот број: Хипертиреоза